

آبونه شرائطی : هر بر ایچون
سنه لکی (۴۰۰) آلتی ایلمی
(۲۲۰) ممالک اجنیه ایچون
سنه لکی (۴۰۰) ، آلتی آیلنی
(۲۵۰) غروشدور .

نسخه سی ۷,۵ غروشدور .
سنه لکی ۵۲ عددور .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خاندنه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولنور . درج ایدله بن
یذیر اعاده اولتماز .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

کتابخانه

۱۳۳۰

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

باش محرر
محمد ماکف

آدره سن تبدیلینده آیر
غروش کوندرلمیدر .

مکتوبلرک امضاری واضح
واوقوناقلی اولسی و آبونه
صره نومروسی محتوی
بولونسی لازمدور

ممالک اجنیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرس لرینک
فرالسزجه یازلسی رجا اولنور .

پاره کوندرلدیکی زمان نه
دائر اولدینی بیلدیرلسی
رجا اولنور

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

شدتلی مقابلہ لڑدہ بولنورلر . بر جوق مناقشہ دن سوکرہ (دیندار ووطنپرور) تعمیرلری عیناً ابقا ایدیلیر ، فضلہ اولہرق بردہ (جمہوریتجی) علاوہ اولنور . تکلیفک آرزوایتدیکی شکلدہ قبول ایدیلدیکنی کورن (صدرالدین جلال) بک فکرلری مطبوعات ساحہ سندہ تکرار وتأیید ایتدی .

صدرالدین جلال بکہ کورہ : « جمہوریت مفکورہ فی ہر شئیک فوقدہ اولہرق یکی نسلک فکر و قابلربنہ یرلشدیرمک معلملرک وظیفہ سیدر ، دیندار تعمیری فضلہ و تہلکایدیر ، عصری عرفان دینی خرافہ لرلہ تألیف ایدیلر ، دین درسلری مکتبلردن قالدیرمق لایک جمہوریتک مقتضاسیدر و معارف وکالتی صوک درس پروغراملریلہ بوغایہ دوغرو اولدقچہ مهم بر آدیم آتشدر ، تشکیلات اساسیہ قانونندہ کی « دولتک رسمی دینی دین اسلامدر ، مادہ سی صمیمی اولہ ق وضع ایدیلوب صرف محافظہ کارلرہ بر تعویضات اولمق اوزرہ ایستہ مہیہ ایستہ مہیہ وضع ایدیلشدر . . . »

معارف وکالتک فکر حقیقیسی مکتبلردن دین درسلری قالدیرمق اولدیغی ، ہنوز یکی درس پروغراملری تدقیق ایتمش اولمادیغمز جہتلہ ، بیلمیورز . کذلک دولتک دینی دین اسلام اولدیغی مادہ سنکدہ انقلاب رہبرلرنجہ ایستہ تدیکی بیلمیورز . عجبا حقیقہ بولہ میدر ، یوقسہ برافترادن می عبارتدر ؟ بونک تکذیب وعدم تکذیبی طوغرودن طوغروہ کندیلرینہ ٹاندر . یالکز بزم بیلدیگمز بر شی وارسہ تشکیلات اساسیہ قانوننہ ہر کسک حرمت ایتسی لازم کلدیکی واونک مادہ لرندن مرہانکی بریغی استخفاف ایلہ عملدن اسقاط ایتہ ہیچ کیمسہ نک حق اولمادیغیدر .

بز بوشوزلرک ایکیدہ بر بعض کیمسہ لر طرفدن تکرار ایدیلوب طوردیغی کوریورز . بر دولتک ہانکی شکل حکومتی حائر اولدیغی کویترن قانون اساسیدر . مرہانکی بر دینلہ علاقہ سی اولمایان دولتلرہ (لایک - لادینی) دہ نیلرہ بزم تشکیلات اساسیہ قانونمزدہ « دولتک رسمی دینی دین اسلام اولدیغی » مادہ سی موجود اولدقدن باشقہ مجلسک « احکام شرعیہ نک تنفیذی » ابلدہ مکلف اولدیغی مصرح اولدیغی حالہ آرتیق حکومتہ لایقلاک اضافہ ایتک ناصل اولور ؟ بونی اضافہ ہیچ کیمسہ نک حق اولماسہ کرک ؛ ولوکہ اوزات مبعوث ویا وکیل اولسہ دہ . بر آدم جمہوریتتمزک لایک بر شکلہ انقلابی ایستہ بیلیر ؛ فقط لایک اولدیغندن بحث ایدہ من . چونکہ اوقد بردہ حکومتی قانون اساسی خلاقیہ بر شکل ایلہ توصیف وقانونی تحریف ایتمش اولور .

کورولبورکہ بومسئلہ آرہ صبرہ مطبوعاتندہ و مجال - دہ موضوع بحث اولور . بعضیلری قانون اساسینک بو مادہ لرندن تغافل ایدہ .

بوسوزلر بر مجرمک کندی علمندہ کی اعترافانہ بکزرہ بر افادہ ماہیتندہ در . دیمک کہ بشقہ مملکتلردہ صدرالدین جلال بک کی قانادسز اولہرق اوجوق ایستہ یلر وارمش ، فقط اوچاہہ موفق اولہ میورلرمش . ا . مادام کہ غرب ملتلری تقایدہ چالیشیورز ، بوخصوصدہ اولنری تقلید ایتک لازم گلزمی ؟ یوقسہ ، ہر خصوصدہ تقلید جیلکک ، عزت نفس ملیہ آغیر کلہ جکفی دوشونہ رک بوخصوصدہ اولنرک بزی تقلید ایتہ لرینہ زمین حاضر لاق می ایستہ یورز ؟ غرب ملتلریک آرقہ مزدن کلہ جکلرینہ ہیچ احتمال ویرہ میورز . شوقادار وارکہ غرب ملتلریک آرقہ مزدن کلہ دکارینی کورہ رک بزم دہ صولدن کری دوغہ من قوتلی بر احتمال و امید داخلندہ در . معلم مومی الہک بولہ منی بر فائدہ زمینی حاضر لایمہ چالیشمہ سی وطنپرورانہ بر خدمت تلقی ایدیلہ بیایر .

« قونفرہ دن آریلیرکن آجی آجی دوشوندم . قونفرہ بی ترک ایدرکن جوق متأزدم . »

معلمک بو صوک سوزی نظامنامہ دہ « دیندار » کلہ سی ابقا ایدن معلمین قونفرہ سندن اعتراف ایتدیکنی کوستریور . بو اعترافدن طولایی معلمین جمعیتی می تبریک ، یاخود صدرالدین جلال بکی می تعزیت ایتک لازم کلہ جکفی بیلہ میورزا . قونفرہ دن آریلیرکن جوق متأر اولدیغی سولہ یں بوم منزل معلم « بدین » اولمادیغی دہ ادعا ایدیورہ چونکہ کندی فکرندہ بولنان معلملردہ وارمش ، بولرلہ ایرکیچ وضعیتہ حاکم اولہ جفی ظن ایدیور . ا . قدیم و تاریخی ارباب اعتراف بوتون قدرت علمیہ سنہ استناد ایتدیکی حالہ وضعیتہ حاکم اولہ مامشدر . صدرالدین جلال بک ریاست ایتک ایستہ دیکی اعتراف طائفہ سی عجبا وضعیتہ حاکم اولہ بیلہ جکمی در ؟ بو سؤالک جوانی محترم معلملر ویریور : « یالکز بک اقدی شوکامین اولہلم کہ تورک اولیہ جت و مسلمانلق یاشایاجقدر ،

ع . ی

ریکاک - لادینی لک

حکومتہ لایکاک اسناد اولومسی طوغرو میدر ؟

بوہفتہ یومی فزتہ لرک برندہ « صدرالدین جلال » امضالی غایت نمایان دقت بر مقالہ نشر اولوندی . مقالہ صاحبی ، معلم مکتبلری مازونلری قونفرہ سندہ جمعیتک کرک اسکی وکرک ہیئت ادارہ نک تکلیف ایتدیکی معدل نظامنامہ سندہ (جمعیتک مقصدی ، تربیہ و تدریساتندہ نسل آتینک عصری عرفان ، ملی مفکورہ ایلہ مجہز ، دیندار ، وطنپرور عنصر فعال اولہرق بتشمیلری تأمینہ چالیشمقدر) عبارہ سندہ کی (دیندار و وطنپرور) تعمیری چیقاریلہرق یرینہ (جمہوریتجی) کلہ سنک نوناسنی تکلیف ایدر . بوتکلیفہ قارشق قونفرہ یہ اشتراک ایدن معلملر

« لایبک جمهوریتز » دیوب کیدیورلر . بویله دینلر یا تشکیلات اساسیه قانونی - دور استبداده اولدینی کی - لفظی مراد بر شی عد اییدیورلر ؛ یا خود سویله دکترینک فرقده دکلردر . بو سویله ینلر شو ، بو کیسه لردن هبارت اولسه جهلارینه حمل اولونه بیله جک . فقط بعضاً معموللر و وکیللردن ده بونی سویله ینلر اولیورده بر چوقلرینی حکومتک شکل حقیقیسی حقنده ترده دوشوریور :

— اوت ، دیورلر ، تشکیلات اساسیه قانوننده اویله یازیور ، اما بعض رجال حکومت بویله سویله یور . اگر حکومتز لایبک بر حکومت اولمسه رجال مسئوله لایبکلکدن ناصل بحث ایده بیلیرلر ؟ بوجهنک موجب حیرت و تعجب اولدیغی بزده قبول و اعتراف ایده رز . تشکیلات اساسیه قانونه هر کسدن زیاده رجال حکومت حرفی حرفه حرمت و رطایت ایده جک یرده اوننی لفظی مراد بر شی هد ایتمی البته آکلاشیله مایان معمالردندر . بزظن اییدیورلر که شکل حکومت حقنده بر چوقلرینی یا کلیش بر تلقی به دوشورن اسبابک اک مهمی بو اولسه کر کدره بوندن باشقه ، شکل حاضرک لایبک اولدیغی باغیره باغیره شوراده بوراده متمادیا سویله ینلردن هیچ برینک تکذیبه اوضرامامسیده او یا کلیش تلقینک تعمیمنه باعث اولمده در . فقط بز اویله ظن اییدیورلر که بو یا کلیش تلقینک تعمیم و توسی خلقک افکارینی تشویش ایتمکدن باشقه بر شینه یارامیور .

خلقک « تشکیلات اساسیه قانوننده اویله یازمقله برابر عجباً حقیقت حالده حکومتز لایبک - لادینی می اولدی ؟ » دبییه ترده دوشورولمه سندن نه فائده بکله نیلدیکنی بز آکلا یامایورلر . قانون اساسیلر اویله قلمه لردر که اونلرک هر هانکی طرفندن قویاریله جق بر طشاش دیگر طاشلری ده برابر سور و کلیوب کوتورور . هر هانکی بر کیسه خوشه کیتمدیکی ایچون قانون اساسینک هر هانکی بر ماده سنی استخفاف ایده جک اولورسه ، وضعنده اونک رضاسی منضم اولمیدینی ایچون کندیسنی اونکله مقید عد ایتمیه جک اولسه بونک نتیجه سی زه به واریر ؟ یالکز قانون اساسیلر دکل ، مواد قانونیه دخی بویله دکلیدر ؟

بویله اولدیغی بیلمین یوقدر . بوقدر بسیط قواعد حقوقیه به بیکا مالک ده اوله ماز . بونک خلافنده حرکت ایدنلر یایدقلرینی بیله بیله یاییورلر ، سویله دکلرینی بیله بیله سویله یورلر . او حالده بونلرک نظرند قانون اساسینک او قدر بویوک بر قیمتی یوق دیمکدر . — « قانون اساسی صانکه نه در ؟ اوننی بز یا هادقی ا ، اوت ، آکلاه قی اما ، اوکا قارشو استخفاف حسلری تولید ایتمک ده بندیکه دالی کسمک دیمک دکلیدر ؟

صدرالدین جلال بلک کی معلم و مربی اوله جق بزوات چیقیورده قانون اساسینک فلان ماده سی ایسته نه به ایسته نه به وضع اولونمشدر ،

اونکله احتجاج اولونماز ... دیور . دیمک که بو ذات حلقه تدریسنده کی چوققلره بویله تلقینانده بولونه جق . نه قدر عجائب و طامیانه بر تلقی ا یکی ، دیگر بری قالفارده باشقه بر ماده حقنده صدرالدین جلال بلک کی سویله جک اولورسه ینه بویله خوش کوروله جک می ؟

ضربی شوراسیدر که قانون اساسی به قارشو حرمت تامه حسنی تأمین ایتمکله اک زیاده مکلف اولان معارفیلر بویله استخفافکار جریانلر احداث اییدیورلر . بیلمیورلر ، دین ایله جمهوری یکدیگرینه تألیف قبول ایتمیه جک درجه ده متعارض کوستر مکده کی فائده نه در ؟ عجباً بو تعارض هانکی علمک هانکی عمده سندن استنباط اولونمشدر ؟ جمهوریتلرک مقتضاسی مطلقاً لادینی اولمق میدر ؟ بر خرسیتان حکومتی لادینی اولاییلر ؛ فقط بر اسلام حکومتک ، هر هانکی شکلده اولورسه اولسون ، لادینی اولسنه امکان یوقدر . اسلام حکومتک دین ایله قطع علاقه ایتمی ، احکام اسلامیه نیک معطل قالمی دیمکدر . مسلمانلر مسلمان اولدیقه مسلمانلرک احکامک معطل قالماسنه البته راضی اولمازلر . مکرکه دفعنه قدرتیاب اوله مادقلری بر جبر واستیلا به معروض قاله لر . مثلاً بوکون حکومت خرسیتانیه نیک اشغال واستیلاسی آلتنده اولان بعض مسلمان مملکتلرنده احکام اسلامیه معطلدر ، او احکام یرینه مستولی خرسیتان حکومتک قانونلری معمول بهدر . فقط بو وضعته کرتار اولان مسلمانلر بونی بر حال طبیعی عد ایتمیورلر و احکام اسلامیه بی اقامه ایده مدکلری ایچون کندیلرینی کنه کار تلقی اییدیورلر .

بویوک ملت مجلسی مسلمانلردن مرکب اولدینی و دینلرینه ، استقلا لرینه صاحب مسلمانلر طرفندن انتخاب اولوندینی ایچون « احکام شرعیه نیک تنفیذینی » دره هده ایتمی و حکومتزکده بر اسلام حکومتی اولدیغی قانون اساسینک باشنه یازدی . ذاتاً باشقه درلو یا په مازدی . اگر بویوک ملت مجلسی احکام شرعیه نیک تنفیذینی اوزرینه آلماسه ییدی و حکومتکده مسلمانقله علاقه سی اولمادیغی اعلان ایده ییدی او وقت مسلمانلر کندیلرینک حکومتسز قالدیغی ، احکام اسلامیه نیک عملدن ساقط اولدیغی کوره جکلر و صوک درجه یأس و فتوره دوشه جکلردی . مسلمانلره کوره حکومتک معناسی وطن اسلامی اجانبه قارشو مدافعه و محافظه اسبابی تأمین ایله احکام اسلامیه نیک اقامه سندن باشقه بر شی دکلدر . مسلمانلر کندی حکومتلرینی آنجق بو صورتله تلقی ایدرلر . بونک خلافنده کی حکومتلری مسلمانلر کندی حکومتلری تلقی ایتمزلر . مثلاً بوکون هندستانده کی انکلیز حکومتی هند مسلمانلری کندی حکومتلری عد ایتمیورلر . ایدنلر وارسه اونلر آنجق مسلمانقله علاقه لری کسن کیسه لردر .

برچوق کیسه لر بو حقیقتدن تغافل ایدرک متمادیا لایبکلکدن بحث اییدیورلر . بونلر بوسوز لریله هم حقائق قانونیه بی تحریف اییدیورلر ،

طوغروہ جماعت اسلامیہ طرفدن انتخاب اولونسیدی وباش وکیلک امور شرعیہ و اوقاف حقندہ هیچ بر صلاحیتی و مجلسه قارشی هیچ بر مسئولیتی قالمش اولونسیدی او وقت بولاییکلکه تام بر مثال تشکیل ایدم بیلیدی . — او حالده شرعیہ و اوقاف و کالانک بو وضعیته صوقولمسندہ کی حکمت ندر ؟

بوسؤالک جوانی و یرمک بالطبع نزه مائد دکلدن بزیا لکزم اوقافی تدقیق و محاکمه ایدیوروز . بوتدقیق و محاکمه من نتیجه سنده کوریوروزکه حکومت بن لاییک بر حکومت ، بناء علیه دینی و مؤسسات دینیہ بی حمایه ایله مکلف دکلم . دیمه سنه امکان قانونی یوقدر . کرک احکام شرعیہ نک تنفیذندن ، کرک مؤسسات دینیہ نک ترقی و تعالیسندن حکومت مجلسه و ملتہ قارشی مسئولدر . مجلس ملت نامنه هر زمان حکومتدن بو خصوصده حساب صورہ بیلیر .

مسئله نک جهت قانونیہ بی بویله در . اما بعض وکیللر حکومتک لاییک اولدینی ذهابنده بولونورق مؤسسات دینیہ بی سمد ایدرمش ، شرط واقفه ریایت ایتیمه رک اموال اوقافی ماوضع لهنه صرف ایتزمش ، مجلس ده بو احواله قارشی ساکت قالیرمش ، یا خود بر چاره بوله مازمش . . . بونلر ، مسئله نک جهت تطبیقیه سیدر . بو آیری بر مسئله در .

بعضیلرینی یا کیتان نقطه ایشته بودر . مسئله بی موضوعات قانونیہ و حقوقیه ایله دکلدن اجرا آت ایله نظر اعتباره آلیور ، بوسبیلہ یا کلیش محاکمه لره ، خطالی بوللره دوشمش اولیورلر . صدرالدين جلال بک طرز محاکمه سی ونظری بونک اک کوزل بر مثالدر . صدرالدين جلال بک حکومتک لاییک اولدیغنی بویله غیرقانونی اجراءات ایله دکلدن موضوعات قانونیہ و حقوقیه ایله اثبات ایدم بیلیرمی ؟ اکر کندیسی بر علم آدامی ایسه کندیسنه توجه ایدن وظیفه بودر .

نشر اسلام فعالیتی

قرآن کریمی انکلیزجه به ترجمه ایدن هندستان علمای اسلامیه سندن مولوی محمد علی ، آرقداشلر مزدن عمر رضا بک بر مکتوب کوندرمش و بومکتوبده هندستانده متشکل (نشر اسلام) جمعیتک ۱۹۱۴ سنه سندن بری ایفاییتدیکی خدماته دائر اوزون اوزادی به ایضاحات و یرمشدر . مومی ایله مکتوبنده دیورکه :

« مسلمانلی نشر و تلقین ایتک وظیفه سی خیلی زماندن بری امال ایدلش بولونیور . حال بوکه هندستانده مسلمانلق برکوه « هندو » رک تجاوزلرینه مرروضدر . خرسیتیانلق ایسه بوتون مساعی و فعالیتنی مسلمانلغه قارشی توجیه ایتمشدر . خرسیتیان دولتلر عسکری قوتلریله اسلام یوردلرینی ضبط ایتدکلری کی خرسیتیانلق ده میسپونه اردولریله هر اسلام مملکتنی استیلا ایتمشدر . هندستانده بیکرجه مسلمان ، جاوده تقریباً یاریم میلیون انسان صلیب دینی

همده مسلمانلی هر شیک فوقنده طوتان ملتک اک صمیمی حسیاتیه اوینامش اولیورلر . صوکره بوسوزلر حقایق احوالدن بی خبر بعض کیمسه لری ده یا کلیش بوللره سور و کله مش اولیور ؛ بو بیچاره لر بوسوزلره آلدانه رق دینه قارشی ، مؤسسات دینیہ قارشی مخاصم بر وضعیت آلیورلر . بویوزدن خلق ایله خلقی اداره ایدنلر آره سنده حصول واستقراری لازم کان امنیت واعتماد آزالدیجه آزالیور .

ایشته بر چوق بولسز و مضر حرکاتک سائق هپ بو یا کلیش تلقیلر اولمشدر . معارف و کالتی بو یا کلیش و چاراشیق تلقی یوزندن مدرسه لری الغایه ، دارالحنفاظرلی قاپامه به قالدیشمشیدر . اوت ، (لاییک — لادینی) بر حکومت نه دینی ، نده مؤسسات دینیہ بی حمایه ایتز و بویله شیلره علاقہ سی اولماز . فقط قانون اساسیسنده دینی دین اسلام اولان واحکام شرعیہ نک تنفیذینی ملتہ قارشی تعهد ایدن بر حکومتک معارف و کیلی ناصیل لاییک بر طاقم اجرا آتده بولنه بیلیر ؟ هر هانکی بر وکیل هر هانکی بر فکرده بولنه بیلیر . فقط اجرا آتده قانوندن ، بالخاصه قانون اساسیدن ذره قدر انحراف ایدم من . عکس تقدیرده دولت مفهومی چوجق او یونجانی منابه سنه ایتز .

بعضیلری اوقافک و شرعیہ نک وکالت حالندن مدیریت عمومیه شکلنه تحولی حکومتک (لاییک — لادینی) اولماسنه مثال کوستریور . اوت ، بوشایان نظر بر مسئله در . فقط بر حکومتک شکلی تعیین ایدن قانون اساسی سیدر . قانون اساسیسنده دولتک دینی دین اسلام اولدینی واحکام شرعیہ بی تنفیذ ایله مکلف بولوندیغنی مصرح اولدیغنی ایچون بو اجراءاتی لاییکلکه عطف ایدم میز . چونکه اوتقدیرده تناقض حاصل اولش اولور . هم اساساً اوقاف و امور شرعیہ ایله حکومتک علاقہ سی کیلیمش دکلدن . اسکیدن اوقاف و شرعیہ بی تدویر ایدن ذات دیگر وکیلرکی مستقل بروکیل ایدی . فقط بوکون بویکی وظیفه آریله رق رسومات مدیریت عمومیه سی کی برر مدیریت عمومیه شکلنه افراغ ایله باش وکالته ربط اولوندی . ناصیل رسومات مدیریت عمومیه سنک مافوقی مالیه و کیلی ایسه امور شرعیہ و اوقافک مافوقی ده باش وکیلدر . بوضعیتده ناصیل رسومات مدیریت عمومیه سی دولت خارجنده قالمش عد ایدیله منزه اوقاف و دیانتکده دولت خارجنده قالدیغنه حکم اولنه ماز . اسکی اوقاف و شرعیہ و کیلی رینه بوکون باش وکیل قائم اولش دیمکدر . بوکون اوقاف و شرعیہ ایشلرندن مجلسه قارشی مسؤل اولان ذات باش وکیلدر . دیانت رئیس رفعت افندی و اوقاف مدیر عمومی شمس الدین بک اسکیدن شرعیہ و کیلیک امریه حرکت ایدرکن بوکون باش وکیلک امریه حرکت ایدیورلر . اوت ، مستقل وکیل اولماق اعتباریه بر تنزل وار . فقط ایشک ماهیت حقوقیه بی تمامیه دکشمش دکلدن . اکر دیانت رئیس ایله اوقاف مدیریت طوغروہ دن